

****KLADRUBSKÉ NOVINY 07-08/2020****

Zpravodaj územního samosprávného celku

Vážení a milí spoluobčané,

v průběhu června nám nastalo letní období, které bylo nečekaně doprovázeno silnými dešti. Voda některá místa u potoků či ve sklepích zaplavila, ale škody naštěstí nejsou takové jako na jiných místech našeho kraje, Vysočiny atd. Pokud byste měli větší problémy s vodou, lze se obrátit na naše hasiče, kteří mohou pomoci s odčerpáním vody, ale i na pojišťovny, které vyřeší další záležitosti.

V měsíci červnu proběhlo zasedání zastupitelstva obce dne 25. 6., výpis usnesení naleznete na úřední desce na webových stránkách obce. Další zastupitelstvo se uskuteční po prázdninách.

V závěru května a v průběhu června se uskutečnilo čištění a monitoring dešťové kanalizace v Bílých Vchynicích a to po schválení zastupitelstvem a na náklady obce. Firma pana Sekyrky pročistila potrubí a jednotlivé kanály. Výsledek bude sloužit pro následné opravy dešťové kanalizace.

Správa a údržba silnic Pardubického kraje v BV ještě opravila úseky silnice okolo krajnic (na náklady SUS Pardubice). Těsně před uzávěrkou tohoto čísla nám přišla zpráva, že Státní fond životního prostředí navyšuje finanční prostředky na dotace, a že by se tudíž mělo dostat i na výstavbu kanalizace v Bílých Vchynicích. Díky Covidu – 19 se veškerá zásadní rozhodnutí velmi opozdila. V příštím čísle to už určitě budeme mít černé na bílém. Všem přežeme pěkné letní měsíce.

Změna na OÚ

V červenci odchází na mateřskou dovolenou paní hospodářka **Aneta Smolíková**. Během části její mateřské dovolené ji zastoupí paní **Bc. Kateřina Ženatá**, která ovšem bude na obecním úřadu pouze v úřední dny. **Proto si Vás dovoluujeme požádat, abyste s placením poplatků a dalšími záležitostmi chodili na úřad opravdu jenom v úřední dny** - v pondělí a ve středu mezi 8. – 12. hodinou a mezi 13. – 17. hodinou. Předem velice děkujeme za pochopení 😊.

Kroniky obce Kolesa

Obyvatelům Koles je velice dobře známo, že pan Miloslav Semelka se dlouhodobě zabývá historií i současností obce a veškerou činností s ní související. Již před určitou dobou sepsal zajímavé publikace, které nechal pro zájemce vytisknout. Také obec pořídila jeho dva tisky – jeden se nazývá „Kolesa – obrázky z historie obce a jejich obyvatel“ a druhý „Kronika hasičského sboru Kolesa“. Obě pěkné vázané knihy je možné si prohlédnout na obecním úřadě v Kladrubech nad Labem v úředních hodinách. Co se týká osobního porřízení, tak to je potřeba projednat s panem M. Semelkou. Je nesmírně zajímavé, co všechno se dá o obci zjistit, ať již je to po stránce historické, archeologické, přírodopisné, architektonické, vojenské, kulturní, společenské, sportovní, hasičské atd. Obě kroniky jsou cenným materiálem jako důležité svědectví historie i naší doby.

Myslivecké sdružení Kolesa vysadilo na rybník malé kachny a po závodišti běhají mláďata zajíců a bažantů. Prosíme všechny pejskaře, aby si své čtyřnohé kamarády vodili na vodítku a nepouštěli je na volno.

Městská policie Chvaletice

Od minulého měsíce působí v našich 4 obcích Městská policie Chvaletice. Každý týden si vybere jednu z našich obcí, kde měří rychlost aut. Někteří naši obyvatelé se již stali přímými svědky těchto kontrol, jiní je jen zahlédli. Každopádně dohled nad bezpečností silničního provozu v našich obcích je velice důležitý. I když se nepodaří „chytit“ každého provinilce, rozhodně se tato informace časem rozšíří i do

okolí, že je potřeba si dát pozor na rychlost jízdy v Kladrubech nad Labem, v Kolesách, v Komárově i v Bílých Vchynicích.

Mošnice

9. června proběhla v NH v Císařském hostinci beseda o krajinářském parku Mošnice. Na dané téma hovořil jednak pan doc. Ing. Přemysl Krejčířík, Ph.D., projektant dané úpravy, dále Ing. Zdeněk Novák, specialista na klasické zahrady a parkové úpravy a také pan RNDr. Bohuslav Mocek, který se v Muzeu východních Čech v Hradci Králové jako entomolog zabývá hlavně studiem hmyzu a ochranou přírody. Ten pro nás připravil velmi zajímavý článek, který rádi zveřejňujeme v našich Kladrubských novinách.

Pořádek u kontejnerů

Dovolujeme si požádat naše občany, kteří třídí odpadový materiál, aby sledovali situaci, kdy se tříděný odpad odváží a roztříděný materiál vkládali přímo do kontejnerů. Je pravda, že se asi neubráníme tomu, aby nám do našich kontejnerů nevkládali odpad cizí občané, ale není dobře, pokud odpad necháme ležet na zemi. V současné době do něj hlavně prší a rozmoklý papír nebo látky se později těžko odstraňují. Prosíme vás tedy o dodržování pořádku u kontejnerů.

Pro informaci vám rádi sdělíme, jak často se který tříděný odpad odváží:

1x týdně se odváží **plasty** ze všech našich 4 obcí

1x týdně se odváží **papír** z Kladrub n. L. a 1x za 14 dní se odváží z Koles, Komárova a Bílých Vchynic

1x za 2 měsíce se odváží **sklo** z Kladrub n. L., Komárova, B. Vchynic, 4x za rok z Koles

1x za 3 měsíce se sváží **kovy** v Kladrubech a v B. Vchynicích

Silnice Kladruby n. L.

Ministerstvo pro místní rozvoj nám v letošním roce „přikleplo“ dotaci na dokončení opravy silnice, která vede za hostincem „U černého koně“. Tato cesta je na rozdíl od všech hlavních silnic, které procházejí našimi obcemi, v majetku obce. V první fázi jsme opravili silnici za mateřskou školou (2018), v dalším roce nám dotace na dokončení nedopadla a až nyní můžeme celou renovaci dokončit. Čas nám dali do října 2021. Projekt máme na opravu celé silnice. Tak uvidíme, jak rychle proběhnou výběrová řízení na zhotovitele a další administrativní činnosti s akcí související.

Akce

Sobota 22. 8. – Rozloučení s prázdninami – dětský den v Kladrubech n. L., od 14 hod.

Sobota 29. 8. - Rozloučení s prázdninami – Bílé Vchynice, sraz u klubovny, od 14 hod.

Čtvrtek 17. 9. – návštěva obce Zdechovice (přehození květnového termínu kvůli koronavirové epidemii na tento pozdější termín), sraz všech účastníků bude v 16 hodin před OÚ ve Zdechovicích (OÚ je mezi kostelem a zámekem). Zájemci se mohou hlásit na OÚ (osobně, mailem, telefonem...)

Obecní knihovna Kladruby nad Labem bude přes prázdniny částečně uzavřena, a to v termínech – 16., 23., 30. 7., 6. a 13. 8. 2020.

Brigáda Hradištko - září

Od poloviny září budou probíhat práce související s péčí o pozemky (louky) v k. ú. Hradištko II. Jedná se projekt „Revitalizace opatření na podporu biodiverzity v k.ú. Hradištko II“. Kdo by se chtěl zúčastnit brigády (100,- Kč/hod.), může se hlásit přes OÚ Kladruby n. L. Brigádníci mohou chodit odpoledne či v SO a NE.

Do Chvaletic na kávu a zmrzlinu

Majitelé nově otevřené zmrzlinárny Sladký bod ve Chvaleticích u městského úřadu Vás zvou na návštěvu. Těšit se můžete na vynikající zmrzlinu, smoothie a kávu lavazza. Otevřeno je od 11 do 19 hod. každý den za příznivého počasí.

Obnova pastevního lesa v Mošnici podpoří chráněnou a ohroženou stromovou faunu

Seznam světového dědictví UNESCO (koně - krajina - příroda)

S cílem uchovat mimořádnou hodnotu krajiny a udržet tradici chovu starokladrubského koně pro budoucí generace byl v lednu 2018 zapsán areál Národního hřebčína v Kladrubech na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO. K tomuto aktu přispěla i značná přírodovědecká hodnota tohoto území. Vzhledem k využívání a formování krajiny spojeném s chovem koní se zde vytvořila pestrá mozaika stanovišť, která je předpokladem vysoké biologické rozmanitosti. Nikde v okolní zemědělsky přetvořené krajině nenajdeme takové množství zachovalých a přírodě blízkých biotopů. Přírodovědecky nejcennější je struktura krajiny se střídáním pastvin, luk, stromořadí, skupin stromů, tůní, slepých ramen a lužní vegetace, kde se dochovaly jinde již vyhynulé nebo ohrožené živočichové. Díky této pestrosti zde žijí stovky zajímavých druhů hmyzu i obratlovců, které nelze v plné šíři v jednom článku přiblížit. V souvislosti s probíhající revitalizací krajinářského parku v Mošnici se proto omezíme na živočichy existenčně závislé na starých stromech.

Zoostromy (význam starých stromů, pralesní fauna „za humny“)

Odumírání stromů stářím, které je v přírodním lese (pralese) normálním jevem, se považuje v hospodářských lesích za zdroj infekce dřevokazných hub a škůdců. S obrovskými staletými stromy se proto spíše setkáme v parcích, historických stromořadích, na pastvinách, či hrázích rybníků, kde byly vysázeny především z krajinářských a estetických důvodů. Staré stromy se suchými pahýly větví, dutinami s trouchnivějícím dřevem a dřevokaznými houbami představují však svébytné prostředí, pro množství specializovaných organismů. Tyto xylobiontní (stromové) organizmy vytvářejí rozmanitá originální společenstva v závislosti na druhu dřeviny, stáří a vitalitě stromu, fázi rozkladu dřeva, napadení houbami, vlhkosti trouchu v dutinách, oslunění kmene apod. (**obr. 1**). Řadu druhů vázaných na staré stromy lze, bez nadsázky označit za "živé fosilie" neboť za miliony let nezměnily svůj vzhled, ani životní strategii. Právě úzké rozmezí podmínek, ve kterých specializované stromové organizmy žijí, z nich činí nejzranitelnější skupinu životních forem na této planetě.

Živočichové na stromech (arborikolní a saproxylofágní fauna v Mošnici)

Podrobnější údaje o „stromové“ fauně v areálu NH v Kladrubech nad Labem byly získány po roce 1999, kdy byla Agentura ochrany přírody a krajiny ČR pověřena přípravou odborných podkladů pro vymezení soustavy evropsky významných lokalit (EVL) v programu NATURA 2000. Nálezy populací brouků páchníka hnědého a lesáka rumělkového byly podkladem pro zařazení části areálu do seznamu EVL pro tyto druhy a v roce 2016 byla usnesením vlády EVL schválena. V květnu 2016 byla zároveň uzavřena mezi Ministerstvy kultury, zemědělství a životního prostředí ČR „Dohoda o obecných zásadách obnovy a dalšímu rozvoji areálu Národního hřebčína v Kladrubech nad Labem“, která slouží pro sladění zájmů ochrany přírody, zachování krajinářského rázu Národní kulturní památky a provozních a bezpečnostních požadavků hřebčína.

K vymezení zájmů ochrany přírody v dohodě je využíváno poznatků z terénních zoologických výzkumů, které jsou zaměřeny především na mapování výskytu hmyzu žijícího na starých stromech. Výzkum fauny potvrdil, že území je z hlediska výskytu ohrožených druhů živočichů velice cenné: V areálu hřebčína byl dosud doložen výskyt 40 zvláště chráněných druhů brouků, ptáků, netopýrů a dalších živočichů, kteří podléhají české legislativě podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Nejvýznamnější je dlouhodobá přítomnost stabilních populací xylofágních druhů brouků lesáka rumělkového (*Cucujus cinnaberinus*) a páchníka hnědého (*Osmoderma eremita*), které jsou

předmětem celoevropské ochrany. Z dalších druhů lze zmínit např. zlatohlávka skvostného (*Protaetia aeruginosa*), roháče obecného (*Lucanus cervus*), krasce lipového (*Lamprodrila rutilans*), zlatohlávka *Liocola lugubris*, kovaříky *Ampedus nigroflavus* a *Lacon querceus*, chrobáka ozbrojeného (*Odontaeus armiger*), a další.

Území je velmi cenné i z hlediska výskytu obratlovců - byl zde doložen výskyt 8 druhů obojživelníků, 4 druhů plazů, více než 80 druhů ptáků, z nichž je 8 zvláště chráněných - např.: dudek chocholatý (*Upupa epops*), holub doupňák (*Columba oenas*), krutihlav obecný (*Jynx torquilla*), žluva hajní (*Oriolus oriolus*), včelojed obecný (*Pernis apivorus*), sýček obecný (*Athene noctua*), lejsek šedý (*Muscicapa striata*), slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*), ťuhák obecný (*Lanius collurio*). Druhově bohatá je fauna netopýrů, kterých bylo zjištěno 10 druhů - např. netopýr velký (*Myotis myotis*), netopýr rezavý (*Nyctalus noctua*), netopýr hvízdavý (*Pipistrellus pipistrellus*), netopýr parkový (*Pipistrellus nathusii*).

Projekt „Revitalizace krajinářského parku Mošnice v Kladrubech nad Labem – podpora biodiverzity“

Území Mošnice je krajinářským přírodním parkem, který slouží především jako rekreační plocha pro pěší i vyjížďky na koních. V druhé polovině 20. století zde byla založena bažantnice a vysázeny skupiny keřů a smrků pro snadnější lov bažantů. Od března probíhají na lokalitě práce na projektu „Revitalizace krajinářského parku Mošnice v Kladrubech nad Labem – podpora biodiverzity“ podpořeného finanční dotací Ministerstva životního prostředí. Na první pohled nejnápadnější činností je vykácení náletových dřevin, smrků a keřů, které za několik desetiletí obrostly významné solitérní stromy a poškodily původní kompozici pastevního lesa. Zároveň s obnovou unikátních krajinářských kompozic parku Mošnice je uvolnění mohutných stromů prospěšné pro specializované druhy živočichů existenčně závislé na tomto typu stanovišť.

Prioritní zájem orgánů ochrany přírody je neohrožit při realizaci projektu populace cílových druhů EVL páchníka hnědého a lesáka rumělkového. Projekt revitalizace byl zpracován v součinnosti s terénním průzkumem těchto druhů na lokalitě, a proto počítal s ponecháním starých dutinových stromů v maximální možné míře. Ořezem některých suchých koncových větví se podpoří regenerace a prodlouží životnost starých stromů.

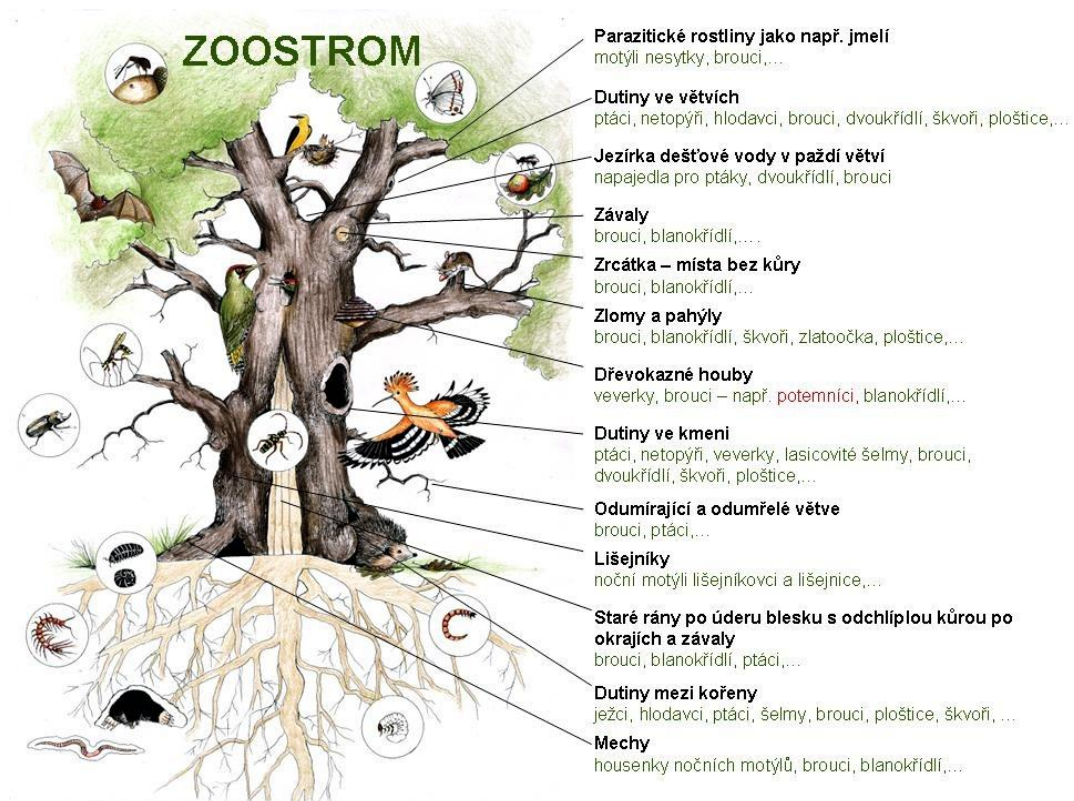
Aby značný úbytek stromů neměl významný vliv na xylofágní (dřevem se živící) druhy hmyzu byla vytvořena náhradní stanoviště složená z kmenů a větví. Pro ohrožené druhy entomofauny a na podporu biodiverzity saproxylických organismů byly použity především zaschlé silnější větve z ošetření dubů, neodkorněné kmeny a větve listnatých dřevin v různém stádiu rozpadu dřeva. Především ptákům jsou určeny záměrně neuspořádané hromady větví sloužící jako nabídka pro úkryt a případné hnízdění. Stanoviště byla rozmístěna tak, aby nerušila krajinářský ráz přírodního parku a zároveň vyhovovala co nejvíce požadavkům na různorodé mikroklimatické poměry a míru oslunění.

Text: RNDr. Bohuslav Mocek, entomolog
Muzeum východních Čech v Hradci Králové

Foto: B. Mocek (2, 3, 4, 8); V. Lemberk (5,6); J. Kuchynka (7)

Obrázek zoostromu (obr. 1): A. Čípová

Obr. 1: Schéma osídlení mikrostanovišť (habitatů) na starém stromě různými skupinami živočichů

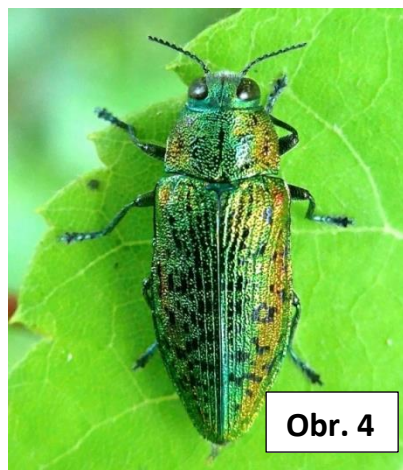

Obr. 2: Lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*)

Podkorní druh specializovaný na odumírající stromy, zejména topoly

Obr. 3: Roháč obecný (*Lucanus cervus*) – samec
Vyvíjí se v trouchu, převážně v kořenových partiích starých dubů

Obr. 4: Krasec lipový (*Lamprodrila rutilans*)
Vývoj v lýku osluněných částí silných větví a kmenů starých lip

Obr. 5: Sýček obecný (*Athene noctua*)

Hnízdění bylo prokázáno ve staré jabloňové aleji s proschlými duby

Obr. 6: Netopýr rezavý (*Nyctalus noctula*)

Zjištěny byly dvě kolonie (v dutině solitérního dubu a topolu)

Obr. 7: Červenka obecná (*Erithacus rubecula*)

Hojný druh využívající často nabídky náhradních stanovišť

Obr. 8: Náhradní (kompenzační) stanoviště pro zmírnění vlivu kácení na stromové živočichy

